

Eindrapportage Kennis op Maat
[2021-2022]

Algemene gegevens	
KoM-nummer	KoM 21004
BO-nummer	BO 63-001-051
Titel	Eigen Eiwit van Eigen Land
Missie / MMIP	D3 Veilige en duurzame veehouderij
Uitvoerende WR-instituten	Wageningen Livestock Research
Projectleider WR (naam + emailadres)	Bert Philipsen bert.philipsen@wur.nl
Penvoerder (namens private partijen)	Stichting Aeres Groep
Startdatum	01-06-2021
Einddatum	31-07-2022 uitstel tot max 31-12-2022
Bijdrage publieke financiering (WR capaciteit)	€ 22.450

Kern van het KoM-project

Het kengetal Eiwit van Eigen Land is door de Commissie Grondgebonden benoemd als beïnvloedbaar en maatgevend voor grondgebondenheid. Voor ondernemers en onderwijs is nog veel onbekend over de factoren waar de veehouder zelf invloed op heeft om de eiwitproductie van eigen land te verhogen. Daarnaast is ook nog veel onbekendheid over de benutting van het eigen geproduceerde eiwit en het effect daarvan op de bedrijfseigen score.

In dit project wilden PPP-Agro Advies (hierna te noemen PPP), Aeres en WUR de reeds bestaande kennis m.b.t. deze factoren inventariseren, deze kennis bundelen en waar nodig aanvullen. Vervolgens deze kennis openbaar beschikbaar stellen op het platform van GroenKennisNet. Met als verdere aanpak kennis te delen over het verhogen van eigen eiwitproductie en een laagdrempelige tool te ontwikkelen (PPP) welke melkveehouders ondersteunt bij het nemen van beslissingen in het management om het aandeel gevoerd eigen eiwit van eigen land te verhogen. Laagdrempelig en op gebruiksvriendelijke wijze. Deze ontwikkelde tool en ontsloten kennis is door docenten, leerlingen en studenten toegepast in het onderwijs, het thuisbedrijf of op praktiserende melkveebedrijven. Gedurende het project is feedback ontvangen van de gebruikers op gebruiksgemak en hoe de output de gebruiker vervolgens helpt om beslissingen te nemen en veranderingen door te voeren op bedrijfsniveau die resulteren in een hoger aandeel gevoerd eiwit van eigen land.

Door dit project staat het groene onderwijs en daarmee de toekomstige ondernemer in de voorlinie bij implementatie naar een meer grondgebonden melkveehouderij en zal de beoogde transitie sneller gerealiseerd worden. Ondernemers krijgen meer inzicht op beïnvloedbare factoren, er hoeft minder eiwit (van ver) te worden aangekocht en het is daarmee goed voor het inkomen en imago van de veehouder en voor het milieu.

Resultaat / terugblik

Het project heeft een actueel overzicht van bestaande kennis over het thema Eiwit van Eigen Land opgeleverd. Dit is gedocumenteerd en ontsloten middels een ingerichte WIKI-pagina. De website is vervolgens aangevuld met aanwezig onderwijsmateriaal voor mbo- en hbo-studenten. Vanuit Aeres docenten is een behoefte gepeild naar extra gewenst onderwijsmateriaal. Dit materiaal is

gemaakt door WUR in samenwerking met PPP-Agro Advies en Aeres-docenten. Het peilen van de behoefte en bespreken van eerste inventarisatie heeft plaats gevonden tijdens een gezamenlijke scholingsdag (september 2021) te Dronten waarbij 20 docenten aanwezig waren. Tijdens deze bijeenkomst is ook filmpje getoond wat als extra lesmateriaal gebruikt kan worden, bij een deelnemer uit project Home Made Eiwit (Oost).

Met de doorontwikkelde HomeMadeEiwit-RADAR hebben studenten en leerlingen thuis en op stage een scan gedaan van het aandeel Eiwit van Eigen Land en de 6 belangrijkste factoren. Daarmee ontstond een goede toetst over de bruikbaarheid en toepasbaarheid van deze tool. Naar schatting hebben 120 studenten en leerlingen de tool tijdens de lessen gebruikt. Van deze 120 studenten en leerlingen, hebben 56 een enquête ingevuld over de bruikbaarheid van de tool. Met de feedback van de gebruikers van de tool heeft PPP de tool verder kunnen verbeteren. Voor studenten een dubbelfunctie omdat hiermee ook werkenderwijs in aanraking kwam het de lesstof en de toepassing in de praktijk. Het ontwikkelde kennisdocument was hierbij beschikbaar als achtergrond document.

Voor de vakdocenten ruwvoer is, op basis van de scholingsdag, een uitwerking gemaakt van 2 uitgebreide presentaties. Eén presentatie behandelt de achtergronden van de RADAR en beschrijft hoe mechanismen en maatregelen doorwerken in een score op de verschillende aspecten die van invloed zijn van het aandeel eigen geteeld eiwit in het eigen rantsoen op een melkveebedrijf. Tweede presentatie gaat in op één praktijkcasus van een deelnemer in de studiegroep Home Made Eiwit (Oost). Voorzien van vragen en opdrachten wordt veel van de tool en kennis praktisch uiteengezet met dit praktijkvoorbeeld. Beide grote behoefte van de praktijkdocenten. Daarnaast zijn de presentaties van grote waarde voor studiegroepen.

Samen met Aeres Leeuwarden is een deel van de producten uitgetest in studiegroepen Noord-Nederland op 5 en 12 april 2022 (totaal 25 personen). En toegepast in lessen rond ruwvoer op de verschillende Aeres opleidingen.

In het najaar van 2022, 8 november, zijn de producten, tools en kennis uiteengezet tijdens een workshop LOVE-onderwijs dag te Hapert. 30 personen aanwezig. De linken en presentatie zijn na afloop breed gecommuniceerd naar het gehele groene onderwijs in NL.

Wat is er concreet opgeleverd?

- Zie link naar Groenkennisnet: <https://groenkennisnet.nl/item/kennis-eiwit-eigen-land>
- KIA-MAGAZINE, oktober 2022 <https://kia-landbouwwatervoedsel.nl/meer-eiwit-van-eigen-land/>

Producten

Onderstaande de concrete producten die het project heeft opgeleverd, zie ook link naar Groenkennisnet:

- Inventarisatie kennis
- Film Teun Wolbink, deelnemer Home Made Eiwit
- WIKI Eiwit Eigen Land GKN
- Kennisdocument Eiwit van Eigen Land (achtergronden PPP)
- Tool HomeMadeEiwit-RADAR
- PPT Verdieping RADAR punten
- PPT CASUS HME KASPER

Reflectie projectpartners

Een nuttige en leuke mogelijkheid om samen met collega's uit verschillende achtergronden samen te werken. Onderwijsinstellingen, een onderzoekinstelling en een adviesbureau die samen onderwijsmateriaal en tools ontwikkelen op een actueel en relevant thema voor (toekomstige) melkveehouders en adviseurs!

Door de nauwe samenwerking binnen de verschillende Aeres onderdelen zullen docenten elkaar in de toekomst makkelijker weten te vinden. Voornemen is om de informatie met betrekking tot ruwvoer in het algemeen en eiwit in het bijzonder, in de toekomst samen actueel te houden. Daarnaast zullen de betrokken onderzoek-, advies- en onderwijsorganisaties elkaar ook makkelijker vinden. Een projectteam met (praktijk)docenten die passie hebben voor het thema werkt positief door in de project invulling en voortgang/afronding.

Het inzetten van een tool op een stagebedrijf of thuis is een nieuwe vorm, die (ook tijdens Corona) goed werkt om echt aan het werk te gaan met een thema. Gebruikers van de tool via het groene onderwijs geven aan dat de tool zeer gebruiksvriendelijk is. Ze willen komend jaar al concreet aan de slag met graslandopbrengst, aandeel vers gras in het rantsoen en ruw eiwit/ kvem.

PPP-Agro Advies was aanvrager KoM als MKB-bedrijf. Voor hen is het ontwikkelde materiaal (denk aan PPT hoekpunten) waardevol om in studiegroepen te gebruiken en op die manier de melkveehouders te ondersteunen bij het nemen van managementbeslissingen om het aandeel eiwit van eigen land in het eigen rantsoen te verhogen. Het maakt het thema concreter en geeft handvatten. Ook was het nuttig het prototype van de tool te laten testen op bruikbaarheid en toepasbaarheid voor de beoogde doelgroep.

Voor Wageningen Livestock Research is voldoende beschikbare kennis en ervaring uit fase I Eiwit van Eigen Land en een lopend project fase II Home Made Eiwit een voordeel. Dat maakt de energie, actualiteit en doorstroming makkelijker en efficiënter. Ook ervaart WLR een duidelijke vraagarticulatie vanuit onderwijs naar type en inhoud kennisproducten voordelig, dat maakt het project en de uitkomst effectiever.

Impact van het thema Eiwit van Eigen Land in het onderwijs programma:

- MBO: Eiwit van Eigen Land moet als thema in het lesprogramma blijven, leerlingen krijgen gevoel waar ze kunnen sturen. Komt in lessen niveau 3 klas niveau 4 aan bod.
- HBO: Het thema Eiwit van Eigen Land komt in tweede jaar formeel in curriculum, onderdeel in de jaargang rantsoen. Zij volgen jaar lang een bedrijf waar dit goed in past.

Tips & tricks en Do & Don'ts voor volgende KoM-projecten.

- Minimaal 3 verschillende partners zoals onderwijs, onderzoek en advies.
- HBO en MBO door elkaar is een verrijking
- Voldoende tijd/projectfocus vanuit onderwijs
- Inzetten van docenten en studenten bij toetsing kennis/tools